54. అల్ ఖమర్ (చంద్రుడు) సూరా

పరిచయం

ఈ సూరా మక్కా కాలానికి చెందినది. ఇందులో 55 ఆయతులు ఉన్నాయి. ప్రళయ ఘడియ రావడం గురించి, హెచ్చరికలను తిరస్కరించడం గురించి, మనోకాంక్షలను అనుస రించడం గురించి ఈ సూరా ముఖ్యంగా నొక్కి చెప్పింది. ఈ సూరా మొదటి ఆయతులో చంద్రుని గురించి ప్రస్తావన ఉంది. ఆ ప్రస్తావన ఆధారంగా ఈ సూరాకు ఈ పేరు పెట్టడం జరిగింది. ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) ప్రవక్త పదవికి నిదర్శనంగా చంద్రుడు రెండుముక్కలుగా చీలిపోయాడు. అవిశ్వాసులు తమ కళ్లారా ఈ నిదర్శనం చూసుకోవాలని ఈ మహత్యాన్ని ప్రదర్శించడం జరిగింది. చంద్రుడు చీలిపోవడాన్ని ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం), ఆయన అనుచరులు మాత్రమే కాదు అవిశ్వాసులు కూడా చూసారు. ఈ మహత్యం ద్వారా వాస్తవాన్ని నిరూపించినప్పటికీ, అవిశ్వాసులు సత్యాన్ని తిరస్కరించడం, దైవవాణిని నిరాకరించడం కొనసాగించారు. చంద్రుడు చీలిపోవడమన్నది నిజానికి ఒక ప్రస్ఫుటమైన హెచ్చరిక. ప్రళయ ఘడియ సమీపిస్తున్నదనీ, మరణించిన వారిని మళ్ళీ లేపడం అనివార్యమని చాటిచెప్పే హెచ్చరిక ఇది. ఈ సందర్భంగా మరణించిన తర్వాత మళ్ళీ లేపబడడాన్ని ఈ సూరాలో ప్రస్తావించడం జరిగింది. శంఖం ఊదబడినప్పుడు, ఆ పిలుపునకు మానవులందరూ జవాబిస్తారు. తమ తమ సమాధుల నుంచి చెల్లాచెదరైన మిడతల దండులా, బిత్తరచూపులతో, అయోమయంగా పరుగెత్తుతూ వస్తారు. వారి చూపులు క్రిందికి వాలి ఉంటాయి. భయంతో కళ్ళేత్తలేకుండా ఉంటారు. ఈ సూరాలో దుర్మార్గులు, దుష్టులైన వారి గురించి ప్రస్తావన కూడా వచ్చింది. అహంకారంతో సత్యాన్ని తిరస్కరించిన వారి గురించి చెప్పడం జరిగింది. లూత్ (అస) జాతి ప్రజలు, ఆద్, సమూద్ జాతుల ప్రజలు, నూహ్(అస) జాతి ప్రజలు, ఫిర్ఔను అతడి అనుచరులు – వీరందరూ సత్యాన్ని తిరస్కరించారు. హెచ్చరికలను పెడచెవిన పెట్టారు. తమ అవిశ్వాసాన్ని, దుర్మార్గాన్ని కొనసాగించారు. ఫలితంగా అందరూ నాశన మయ్యారు.

దివ్యఖుర్‌ఆన్‌ను ప్రజలు అర్థం చేసుకోవడానికి, ఆచరించడానికి సులభతరంగా చేయడం జరిగిందని, దీనిని అనుసరించేవారు, హితబోధ గ్రహించేవారు ఎవరున్నారని ఈ సూరా ప్రశ్నించింది. తీర్పుదినం నాటి ఒక దృశ్యాన్ని ప్రస్తావిస్తూ అవిశ్వాసులు దుర్మార్గంలో కూరుకుపోయారని పేర్కొన్నది. వారిని బోర్లా నరకాగ్నివైపునకు లాక్కెళ్ళడం జరుగుతుంది. దైవభీతి పరులు స్వర్గవనాల శాశ్వత ఆనందాన్ని పొందుతారు.

54. అల్ ఖమర్[1] సూరా

అవతరణ : మక్కా ఆయతులు : 55

అపార కరుణామయుడు, పరమ కృపాశీలుడైన అల్లాహ్ పేరుతో

1 ప్రళయ ఘడియ దగ్గరపడింది.[2] చంద్రుడు చీలిపోయాడు.[3]

2 ఒకవేళ వీళ్లు ఏదైనా మహిమను చూసినా, దాన్నుండి ముఖం త్రిప్పుకుంటారు. "పూర్వం నుండీ జరుగుతూ వస్తున్న మాయాజాలమే కదా ఇది!"[4] అనంటారు.

سُورَةُ الْقَمَرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ۝

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ ۝١

وَإِن يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ۝٢

---

1. దైవప్రవక్త (సఅసం) పండుగ నమాజుల్లో పఠించే సూరాలలో ఇది కూడా ఒకటి.
2. గడచిపోయిన కాలం గడచిపోయినట్లే. మిగిలివున్న కాలం బహుస్వల్పం. రానున్న ప్రతి వస్తువు సమీపంలోనే ఉంది. కాలం ఎవరి కోసమూ ఆగదు. క్షణం క్షణం అది ముందుకు సాగిపోతూనే ఉంటుంది. అందుకే అంతిమ దైవప్రవక్త (సఅసం) వారు తన గురించి చెప్పుకుంటూ ఇలా అన్నారు : "నా ఉనికి ప్రళయానికి అంటిపెట్టుకుని ఉంది. అంటే నాకూ – ప్రళయానికి మధ్య మరే ప్రవక్తా రాడు."
3. మక్కావాసుల డిమాండుపై దేవుడు చూపిన మహిమ ఇది. చంద్రుడు రెండుగా చీలిపోయాడు. ఆ రెండు భాగాల మధ్యన 'హిరా' పర్వతం ఉండటాన్ని మక్కావాసులు ప్రత్యక్షంగా తిలకించారు. అంటే చంద్రుని ఒక ముక్క పర్వతానికి అటుప్రక్కన, మరో ముక్క పర్వతానికి ఇటు ప్రక్కన ఉన్నట్లు కానవచ్చింది (సహీహ్ బుఖారీ – అన్సార్ల మహిమోన్నతుల ప్రకరణం; సహీహ్ ముస్లిం – ప్రళయ వివరణ ప్రకరణం). ముస్లిం సమాజపు తొలివారు (సలఫ్), తుదివారు (ఖలఫ్)లో అత్యధికమంది ఇదే దృక్పథాన్ని కల్గి ఉన్నారు (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్). ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ ఇలా అంటున్నారు: "చంద్రుడు రెండుగా చీలిపోయిన సంఘటన మహాప్రవక్త (స) జీవిత కాలంలోనే జరిగింది, ఇది ఆయన (సఅసం) గారి స్పష్టమైన మహిమలలో ఒకటి. దీనిపై ముస్లిం విద్వాంసుల మధ్య ఏకాభిప్రాయం ఉది. ప్రామాణికమైన, ముతవాతిర్ ఆధారాల ద్వారా సేకరించబడిన హదీసులు కూడా దీన్ని రూఢీ చేస్తున్నాయి."
4. అంటే మక్కావాసులైన ఖురైషులన్నమాట! వారు దాన్ని విశ్వసించలేదు సరికదా, 'అదొక ఇంద్రజాలం' అని తేలిగ్గా కొట్టిపారేసి, తమ తిరస్కార వైఖరిపై పాతుకుపోయారు.

3 వీళ్లు ధిక్కరించారు. తమ మనోవాంఛల వెనుకపోయారు. అయితే ప్రతి విషయానికీ ఒక సమయం నిర్ధారితమై ఉంది.[5]

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُسْتَقِرٌّ ۝٣

4 నిశ్చయంగా వారివద్దకు ఎన్నో వార్తలొచ్చాయి.[6] వాటిలో మందలింపుతో కూడిన హితోపదేశం ఉంది.[7]

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ۝٤

5 సంపూర్ణ వివేకం[8] ఉంది. కాని ఆ హెచ్చరికలు కూడా వారికెలాంటి ప్రయోజనం చేకూర్చలేదు.[9]

حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ ۝٥

5. మక్కావాసుల ధిక్కారవైఖరిని, మనోవాంఛల దాస్యాన్ని ఖండిస్తూ చెప్పబడిన మాట ఇది : ప్రతి విషయం వెనుక ఒక ఉద్దేశ్యం, లక్ష్యం ఉంటుంది. అది మంచిదైనా, చెడ్డదైనా దానికంటూ ఒక పర్యవసానం ఉంటుంది. మంచి పని పరిణామం మంచిగానే ఉంటుంది. చెడు చెడుగానే ఉంటుంది. దైవం గనక తలచుకుంటే ఒక్కోసారి ప్రపంచంలో కూడా పర్యవసానం ప్రస్ఫుటం కావచ్చు. ఇక పరలోకంలోనయితే ఫలితం ఎలాగూ తేలుతుంది.

6. అంటే – ధిక్కార వైఖరిని అవలంబించిన పూర్వపు జాతుల వార్తలు.

7. ఆ వార్తలలో ఎంతో నీతి ఉంది. గుణపాఠ సూచనలు ఉన్నాయి. హెచ్చరికలున్నాయి. వాటి ద్వారా గుణపాఠం నేర్చుకోదలచిన వారు – షిర్క్‌ను, పాపకార్యాలను విడనాడి – గుణపాఠం నేర్చుకోవచ్చు.

8. అంటే అది వినాశం నుండి తప్పించే వివేక వచనం కావచ్చు లేదా ఈ ఖుర్ఆన్ సంపూర్ణ వివేకంతో కూడుకున్నది అన్నది దాని అర్థం కావచ్చు. లేక అల్లాహ్ ఎవరికి సన్మార్గం ప్రసాదించినా, మరెవరిని అపమార్గానికి లోనుచేసినా అందులో వివేకంతో కూడిన ఏదో లీల ఉంటుంది, అది ఆయనకు మాత్రమే తెలుసు అన్న అర్థం కూడా కావచ్చు.

9. దేవుడు ఎవరి నొసట దౌర్భాగ్యాన్ని రాసిపెట్టేశాడో, మరెవరి హృదయాలకు సీలు వేసేశాడో వారికి దైవప్రవక్త హెచ్చరికలు ప్రయోజనం ఎలా చేకూరుస్తాయి? "నీవు వారిని హెచ్చరించినా, హెచ్చరించకపోయినా ఒక్కటే" (యాసీన్–10) అన్న సూత్రం వారికి వర్తిస్తుంది. ఇంచుమించు ఇదే భావం గల మరో వచనం ఇది: "సత్యానికి

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ ۘ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَىٰ شَيْءٍ نُّكُرٍ ۝٦

6 కనుక (ఓ ప్రవక్తా!) నువ్వు వారిని వదలిపెట్టు. పిలిచేవాడు భరించశక్యం కాని విషయం వైపు పిలిచిన నాడు,[10]

خُشَّعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ۝٧

7 వారు కళ్లు వంచుకుని గోరీల నుండి లేచి చెల్లాచెదురైన మిడుతల దండు వలే వస్తారు.[11]

مُّهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ ۖ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَٰذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ۝٨

8 తమను పిలిచేవాని వైపు పరుగెత్తు కుంటూ వస్తారు.[12] అప్పుడు అవిశ్వాసులు "ఇది చాలా గడ్డు రోజు" అనంటారు.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ ۝٩

9 వారికి పూర్వం నూహ్ జాతి వారు కూడా (తమ ప్రవక్తను) ధిక్కరించారు. వారు మా దాసుణ్ణి త్రోసిపుచ్చి, అతణ్ణి "పిచ్చోడ"న్నారు. అతన్ని విదిలించారు.[13]

فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانتَصِرْ ۝١٠

10 అప్పుడతను, "నేను అశక్తుణ్ణి అయిపోయాను. కాబట్టి నీవు నాకు సహాయం చెయ్యి" అంటూ తన ప్రభువును మొరపెట్టుకున్నాడు.

చేర్చేవాదన అల్లాహ్‌తోనే ఉన్నది. అల్లాహ్ గనక తలచిఉంటే నిస్సందేహంగా ఆయన మీ అందరికీ సన్మార్గం చూపి ఉండేవాడు" అని వారితో అను. (అల్ అన్ఆమ్-149)

10. ఆ రోజును కాస్త నెమరువేసుకోండి. అది అత్యంత భయంకరమైన రోజు. మహ్షర్ మైదానంలో సమావేశమై లెక్కలు తేల్చబడే రోజు. **'నుకుర్'** అంటే అత్యంత భయంకరమైనది, భరించశక్యం కానిది అని అర్థం.

11. వారు గోరీల నుండి బయటికి వచ్చి తమ లెక్కల కోసం, జమాబందీల కోసం ఆదరాబాదరాగా పరుగెడుతున్న తీరును చూస్తుంటే నేలపై వ్యాపించి ఉన్న మిడుతల దండు గుర్తుకువస్తుంది.

12. **'ముహ్తియీన'** (مُهْطِعِينَ) అంటే ఏమాత్రం ఆలస్యం చేయకుండా పరుగెత్తుతారు. తమ పరిస్థితి ఏమిటి? అన్న ఆత్రుత, భయం వారిలో కలగలసి ఉంటాయి. అవిశ్వాసుల పరిస్థితి మరీ దారుణంగా ఉంటుంది.

11 అప్పుడు మేము ఉధృతంగా నీటిని కురిపించేలా ఆకాశ ద్వారాలను తెరచి వేశాము.[14]

فَفَتَحْنَآ أَبْوَابَ السَّمَآءِ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ ﴿١١﴾

12 మరి భూమి నుండి కూడా నీటి ఊటలు పొంగిపొరలేలా చేశాము. నిర్ణయించబడిన పనిని పూర్తిచేయటానికి (రెండు) నీళ్లు కలిశాయి.[15]

وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَآءُ عَلَىٰٓ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ﴿١٢﴾

13 మరి మేమతన్ని పలకలు, మేకులు గల దానిలో ఎక్కించాము.[16]

وَحَمَلْنٰهُ عَلَىٰ ذَاتِ أَلْوَاحٍ وَّدُسُرٍ ﴿١٣﴾

14 అది మా కనుల ముందరే పయనించసాగింది - త్రోసిపుచ్చబడినవానికి ప్రతిఫలంగా!

تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَآءً لِّمَن كَانَ كُفِرَ ﴿١٤﴾

15 నిశ్చయంగా మేము ఈ సంఘటనను ఒక సూచనగా మిగిల్చి ఉంచాము.[17] మరి హితబోధను గ్రహించే వాడెవడైనా ఉన్నాడా?[18]

وَلَقَد تَّرَكْنٰهَآ آيَةً فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿١٥﴾

13. నూహ్ జనులు అతన్ని తిరస్కరించటంతోనే వదలిపెట్టలేదు. పైగా అతన్ని విదిలించారు. బెదిరించారు. పరిహసించారు. అతన్ని పిచ్చివాని క్రింద జమకట్టారు. "ఓ నూహ్! నువ్వు గనక నీ వైఖరిని మానుకోకపోతే నీపై రాళ్లు రువ్వవలసి ఉంటుంది" (షుఅరా - 116) అని కూడా హెచ్చరించారు.

14. **'మున్‌హమిర్'** అనే పదం పుష్కలంగా, కుండపోతగా, ఉధృతంగా అన్న అర్థంలో వాడబడుతుంది. ఆ వర్షం నలభై రోజులపాటు-ఏకధాటిగా-ధారాపాతంగా కురిసిందని అనబడుతోంది.

15. అంటే ఆకాశం నుంచి కురిసిన వర్షపు నీరు, భూమి నుండి ఉబికివచ్చిన భూగర్భ జలం - రెండూ కలసి దేవుడు నిర్ణయించిన కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేశాయి. తుఫాను, ఉప్పెన రూపంలో విజృంభించి అవిధేయులందరినీ ముంచివేశాయి.

16. అంటే చెక్క పలకలతో, లోహపు మేకులతో నిర్మించబడిన నౌక అన్నమాట! అసలు అరబీ మూలంలో **'దుసుర్'** అని ఉంది. 'దిసార్' దీని ఏకవచనం. నౌకలోని చెక్కల్ని ఒకదానికొకటి కలిపి కట్టటానికి ఉపయోగించే తాళ్లు లేక మేకులు అని దాని అర్థం.

16 నా శిక్ష, నా హెచ్చరికలు ఎలా ఉండి నవో చెప్పండి.

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِىْ وَنُذُرِ ⑯

17 నిశ్చయంగా మేము ఖుర్‌ఆన్‌ను అర్థం చేసుకోవటానికిగాను సులభతరం చేశాము.[19] మరి (దీనిద్వారా) హిత బోధను గ్రహించేవాడెవడైనా ఉన్నాడా?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ⑰

18 ఆద్ జాతి వారు (కూడా) ధిక్కరించారు. మరి నా శిక్ష, నా హెచ్చరికలు ఎలా ఉండినాయో (చూశారుగా)!

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِىْ وَنُذُرِ ⑱

19 మేము వారిపై నిరంతరంగా వీచే ప్రచండమైన పెనుగాలిని ఒకానొక దుర్దినాన పంపాము.[20]

اِنَّآ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيْحًا صَرْصَرًا فِىْ يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ ⑲

17. అంటే – చింతన చేసే వారికోసం ఈ సంఘటనలో సూచన ఉంది. లేదా నేడు నౌకాయానం చేసే వారికి ఆనాటి ఆ నౌకా సంఘటన ఒక 'జ్ఞాపిక' కావాలి. దేవుని అపారశక్తికి ఇదొక తార్కాణం. పై వాక్యంలో ఈ 'సంఘటనను' అనే దానికి బదులు ఈ నౌకను ఒక సూచనగా మిగిల్చి ఉంచాము అన్న భావం కూడా వస్తుంది. (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్).

18. **'ముద్దకిర్'** అంటే బోధను గ్రహించేవాడు, గుణపాఠం గరిపేవాడు అని అసలు అర్థం. (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్).

19. అంటే అందలి విషయాల లోతుల్లోకి పోవటాన్ని, దాని ద్వారా ఉపదేశం గ్రహించటాన్ని, దాన్ని కంఠస్థం చేసుకోవటాన్ని మేము సులభతరం చేశాము. అందుకే – దివ్య ఖుర్‌ఆన్ సాహితీపరంగా అత్యున్నత స్థాయికి చెందిన గ్రంథమైనప్పటికీ, ఎవరైనా కాస్తంత శ్రద్ధవహిస్తే చాలు – సులభంగా ఖుర్‌ఆన్‌ని అర్థం చేసుకోగలుగుతారు. దానికోసం అరబీ వ్యాకరణాన్ని నేర్చుకోవాల్సిన అవసరం కూడా లేదు. అలాగే మొదటి నుండి – చివరివరకు ఒక్కో అక్షరంతో సహా పూర్తిగా కంఠపాఠం చేసుకునే ఏకైక గ్రంథం కూడా ఇదే. ఒక చిన్న గ్రంథాన్ని కూడా ఈ రీతిలో కంఠస్థం చేయటం, ఒకవేళ చేసినా దాన్ని జ్ఞాపకముంచుకోవటం చాలా కష్టం. కాని ఖుర్‌ఆన్ విషయంలో మాత్రం అలాకాదు. మనిషి మానసిక ఏకాగ్రతతో మార్గదర్శకత్వం పొందాలన్న తపనతో దాన్ని చదివితే, హితబోధను గ్రహించే చెవులతో దాన్ని వింటే, గ్రాహ్య హృదయంతో దానిపై ఆలోచిస్తే ఇహపరాల భాగ్యాలన్నీ అతని కోసం తెరువబడతాయి.

20 అది ఆ జనులను, కూకటివ్రేళ్లతో పెకలించబడిన ఖర్జూరపు బోదెలవలె అమాంతం లేపి పడవేసేది.[21]

تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُّنْقَعِرٍ ﴿٢٠﴾

21 మరి నా శిక్ష, నా హెచ్చరిక ఎలా ఉండింది? (చూశారుగా)!

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٢١﴾

22 నిశ్చయంగా మేము ఖుర్ఆన్‌ను అర్థం చేసుకునేందుకుగాను సులభతరం చేశాము. మరి (దీనిద్వారా) హిత బోధను గ్రహించేవాడెవడైనా ఉన్నాడా?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ ﴿٢٢﴾

23 సమూదు జాతివారు (కూడా) హెచ్చరించేవారిని ధిక్కరించారు.

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ﴿٢٣﴾

24 "ఏమిటీ, మనలోని ఒక మానవుణ్ణి మనం అనుసరించాలా? ఒకవేళ అదే గనక జరిగితే మనం ముమ్మాటికీ పెడదారిపట్టి, పిచ్చిలో పడినట్లే.[22]

فَقَالُوا أَبَشَرًا مِّنَّا وَاحِدًا نَّتَّبِعُهُ إِنَّا إِذًا لَّفِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾

అప్పుడు ఈ గ్రంథం అతని హృదయాంతరాళాల లోతుల్లోకి పోయి అవిశ్వాసం, అపరాధాల కాలుష్యాన్నంతటినీ కడిగివేస్తుంది.

20. అది బుధవారం సాయంత్రం అని తెలుస్తోంది. ఒకసారి మొదలైన ఆ పెనుగాలి నిరంతరం ఏడు రాత్రులు, ఎనిమిది పగళ్లు నడిచింది. పటిష్టమైన నివాస గృహాలలో, కోటలలో తలదాచుకున్న జనులను సయితం ఈ ఈదురుగాలులు బయటికి లాగి, అమాంతం పైకి లేపి గిరవాటు కొట్టేవి. దాంతో వారి తల ఒక వైపు – మొండెం ఒక వైపు పడిపోయేవి. ఆ విధంగా ఆ రోజు వారి పాలిట దరిద్రపు రోజుగా పరిణమించింది. ఆ పెనుగాలి ఆదు జాతి వారందరినీ తుడిచిపెట్టే వరకూ ఆగలేదు. అంతమాత్రాన నేడు కొంతమంది తలపోస్తున్నట్లు బుధవారం లేక మరో వారం అశుభంతో కూడినదని అనటం సరైంది కాదు.

21. బలిష్టులు, పొడుగరులైన ఆదు జాతివారు ఆ పెనుగాలి ముందు ఎందుకూ పనికిరాని వారు అయ్యారు. నూరు గొడ్లను తిన్న రాబందు ఒక్క గాలివానకు కుప్పకూలిందన్నట్లు ఆదు జాతి వారు కూడా సమూలంగా పెకలించబడిన ఖర్జూరపు బొద్దుల మాదిరిగా కుప్పకూలిపోయారు. తమ శరీర సౌష్టవాన్ని, పర్సనాలిటీని చూసుకుని ఆదు జనులు మురిసిపోయేవారు. కాని దేవుని దెబ్బ ముందు వారెంత? వారి

25 "ఏమిటి, మనం ఇంతమందిమి ఉండగా మన మధ్యన కేవలం అతనొక్కడికే బోధన (వహీ) పంప బడిందా? లేదు, అతను బీరాలు పోతున్న అబద్ధాల రాయుడు"[23] అన్నారు.

ءَاُلۡقِىَ الذِّكۡرُ عَلَيۡهِ مِنۡۢ بَيۡنِنَا بَلۡ هُوَ كَذَّابٌ اَشِرٌ ﴿٢٥﴾

26 అబద్ధాల రాయుడు, బడాయిని చాటు కునేవాడెవడో రేపు అందరూ తెలుసు కుంటారు.[24]

سَيَعۡلَمُوۡنَ غَدًا مَّنِ الۡكَذَّابُ الۡاَشِرُ ﴿٢٦﴾

27 వీళ్లను పరీక్షించటానికి మేము ఒక ఆడ ఒంటెను పంపిస్తున్నాము.[25] కాబట్టి (ఓ సాలెహ్!) నువ్వు వీళ్ల (పరిణామం) కోసం ఎదురు చూస్తూ ఉండు. కాస్త ఓపిక పట్టు.[26]

اِنَّا مُرۡسِلُوا النَّاقَةِ فِتۡنَةً لَّهُمۡ فَارۡتَقِبۡهُمۡ وَاصۡطَبِرۡ ﴿٢٧﴾

జోరెంత?? **'ఆజాజు'** (اَعۡجَازُ) అంటే ఏదేని వస్తువు యొక్క మొదలు, వేరు అని అర్థం. 'అజిజున్' దాని ఏకవచనం. **'మున్ఖయిర్'** (مُنۡقَعِرٌ) అంటే కూకటివ్రేళ్లతో పెకిలించబడినది అని అర్థం.

22. తమ లాంటి ఒక మానవమాత్రుణ్ణి దైవప్రవక్తగా ఒప్పుకోవటం వారికి మింగుడు పడలేదు. దాన్ని వాళ్లు పిచ్చిగా భావించారు.

23. **'అషిర్'** అంటే అబద్ధాలు చెప్పటంలో హద్దుమీరిపోయినవాడు అని అసలు అర్థం. అంటే ఇతను మామూలు అబద్ధం చెప్పలేదు, చాలా పెద్ద అబద్ధమాడి, తద్వారా తన గొప్పను చాటుకుంటున్నాడు. దైవసందేశం (వహీ) తనకు మాత్రమే అందుతుందిట! ఏదో పెద్ద పథకంతోనే అతనీ విధంగా మాట్లాడుతున్నాడు అని వారు ఎద్దేవా చేశారు.

24. అబద్ధం చెప్పేది ప్రవక్త (సాలెహ్)కాదు, వాళ్లే మా ప్రవక్తపై నిందలు మోపుతున్నారు. అసలు అబద్ధాలు చెప్పేదెవరో 'రేపు' అందరూ తెలుసుకుంటారు. 'రేపు' అంటే ప్రళయదినమూ కావచ్చు. లేక ప్రపంచంలో వారిపై దైవశిక్ష అవతరించనున్న రోజు కూడా కావచ్చు.

25. అంటే ఇప్పుడైనా వారు అల్లాహ్‌ను విశ్వసిస్తారో లేదో చూడటానికి మేము ఈ ఆడ ఒంటెను ఒక సూచనగా పంపిస్తున్నాము. మరి చూడబోతే ఈ ఒంటెను కూడా వాళ్ల కోరికపైనే ఒక బండరాయి నుండి తీయటం జరిగింది.

26. ఇంతకీ వీళ్లు తమ వాగ్దానం ప్రకారం విశ్వాస మార్గాన్ని అవలంబిస్తారో లేదో

وَنَبِّئْهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ ۖ كُلُّ شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾

28 అయితే వాళ్ల మధ్య నీళ్ల పంపకం జరిగిందని,[27] ప్రతి ఒక్కరూ (నీళ్ల కోసం) తమ తమ వంతు ప్రకారం రావలసి ఉంటుందని వారికి తెలియ జెయ్యి.[28]

فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَىٰ فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾

29 కాని వాళ్లు మాత్రం తమ సహవాసిని పిలిచారు.[29] వాడు (ఆడ ఒంటెపై) దాడి చేసి,[30] దాని గిట్టల్ని నరికివేశాడు.

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾

30 ఇక నా శిక్ష ఎలా పడిందో, నా హెచ్చరిక ఎలా పరిణమించిందో (చూడండి)!

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾

31 మేము వారిపై ఒకే ఒక కేకను వదిలాము. అంతే! వాళ్ల పరిస్థితి కంచె నిర్మించేవాడు తొక్కివేసిన గడ్డి మాదిరిగా అయిపోయింది.[31]

గమనిస్తూ ఉండు. వాళ్ల బాధాకరమైన వైఖరిపై సంయమనం పాటించు. అంతేగాని రెచ్చిపోకు.

27. అంటే త్రాగునీరు కోసం ఒక రోజు ఒంటె వస్తుందని, ఒక రోజు నీ జాతి జనులు రావాలని వాళ్లకు స్పష్టంగా చెప్పు.

28. ఎవరి వంతు ప్రకారం వారు రావాలి. అంతేగాని తమకు కేటాయించబడని రోజు వచ్చి గంద్రగోళం సృష్టించరాదు. **'షుర్బున్'** అంటే నీళ్లు తీసుకునే వంతు.

29. ఆ ఒంటెను చంపమని వారు ఆ వ్యక్తిని పురమాయించారు. ఆ వ్యక్తి పేరు ఖుదార్ బిన్ సాలిఫ్ అనబడుతోంది.

30. ఆ వ్యక్తి ఆ ఆడ ఒంటెపై ఖడ్గంతో లంఘించాడు. లేదా దాన్ని పట్టుకున్నాడు. మొదట దాని కాలి గిట్టెల్ని నరికివేశాడు. ఆ తరువాత మెడపై వేటు వేశాడు. మొత్తమ్మీద ఆ ఒంటెను చిత్రహింసలు పెట్టి మరీ చంపారు. కొంతమంది పండితులు మూలంలోని **'తఆతా'** (**تَعَاطَىٰ**) అన్న పదాన్ని దుస్సాహసానికి ఒడిగట్టాడు అన్న అర్థంలో తీసుకున్నారు.

31. పశువుల రక్షణ కోసం కంచె నిర్మించేవాని ఎండు కట్టెలు, గడ్డిపరకలు ఏ విధంగా నలిగి తునకలవుతాయో అదే విధంగా వారు కూడా మా దెబ్బకు తుక్కుతుక్కై

32 మేము ఖుర్‌ఆన్‌ను అర్థం చేసుకునే టందుకు ఎంతో సులభతరం చేశాము. మరి (దీనిద్వారా) హితబోధను గ్రహించే వాడెవడైనా ఉన్నాడా?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾

33 లూత్ జాతివారు (కూడా తమను) హెచ్చరించేవారిని ధిక్కరించారు.

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ ﴿٣٣﴾

34 మేము వారిపై రాళ్ళు కురిపించే గాలిని పంపాము.[32] అయితే లూత్ ఇంటివారిని మాత్రం (శిక్షనుండి) మినహాయించాము. వాళ్లను మేము రాత్రి వేకువజామున కాపాడాము[33] –

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ ۖ نَّجَّيْنَاهُم بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾

35 మా అనుగ్రహంతో![34] కృతజ్ఞతా భావం కలిగి ఉండే వారందరికీ మేమిలాగే (మంచి) ప్రతిఫలం ఇస్తూ ఉంటాము.

نِّعْمَةً مِّنْ عِندِنَا ۚ كَذَٰلِكَ نَجْزِي مَن شَكَرَ ﴿٣٥﴾

36 అతను (లూత్ ప్రవక్త) వారికి మా పట్టు గురించి ముందుగానే హెచ్చరించాడు.[35] కాని వారు హెచ్చరికల విషయంలో (సందేహించి అతనితో) కయ్యానికి దిగారు.[36]

وَلَقَدْ أَنذَرَهُم بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ ﴿٣٦﴾

పోయారు. **'ముహ్‌తజిర్'** (مُحْتَظِرٌ) అంటే కంచె నిర్మించేవాడు. **'హషీమ్'** (هَشِيمٌ) అంటే తొక్కివేసిన గడ్డి అని భావం.

32. ఆ గాలి వారి బస్తీలను తలక్రిందులుగా చేసి వేసింది. దరిమిలా వారిపై రాళ్ళవాన కురిసింది (ఈ వివరాలు హూద్ సూరాలో వచ్చాయి).

33. **'లూత్ ఇంటివారు'** అంటే లూత్ (అలైహిస్సలాం)తో పాటు ఆయన్ని విశ్వసించిన జనులు అని భావం. అయితే ఈ విశ్వాసులలో లూత్ భార్య మాత్రం లేదు. ఎందుకంటే ఆమె ధిక్కరించింది. లూత్ కుమార్తెలిద్దరు మాత్రం ఈ విశ్వాసుల వర్గంలో చేరి ఉన్నారు. ఈ కొద్దిమంది విశ్వాసులను దేవుడు రాత్రి చివరి భాగంలో (తెల్లవారు జామున) రక్షించాడు.

34. అంటే కేవలం దైవకృపవల్లనే వారు రక్షించబడ్డారు. మొత్తం జనవాసాన్ని తుడిచిపెట్టే

37 అతన్నుండి అతని అతిథులను తీసుకో గోరి, అతన్ని దువ్వటం మొదలెట్టారు.[37] అయితే మేము వారి కళ్లు పోగొట్టాము.[38] 'నా శిక్ష, నా హెచ్చరికల రుచిచూడండి!" (అని వారితో అనటం జరిగింది).

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَن ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾

38 తెల తెల వారుతుండగానే స్థిరమైన శిక్ష వారిని అమాంతం కబళించింది.[39]

وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾

39 కాబట్టి నా శిక్షను, నా హెచ్చరికను చవిచూడండి.

فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾

40 నిశ్చయంగా మేము ఖుర్ఆన్‌ను హిత బోధన నిమిత్తం సులభతరం చేశాము.[40] మరి ఈ హితబోధనను గ్రహించే వాడెవడైనా ఉన్నాడా?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾

శిక్ష నుండి ఆ గుప్పెడు మందిని కాపాడుకోవటం అనేది దైవానుగ్రహంతోనే సాధ్యమవుతుంది.

35. మేము ఏ జాతి వారినయినా అకారణంగా శిక్షించము. మా హెచ్చరికలను పెడచెవిన పెట్టి, ఇష్టారాజ్యం చేసే వారిని మాత్రమే మేము ఈ విధంగా దండిస్తాము.

36. కాని ఈ దుష్టులు మా ప్రవక్తను ఖాతరు చేయలేదు సరికదా అతనితో మొండి వాదన మొదలెట్టారు. తలాతోకా లేకుండా మాట్లాడసాగారు.

37. నయానా భయాన లూత్ ఇంటికి వచ్చిన అతిథులను రప్పించుకునేందుకు యత్నించారు. (నిజానికి వారు ఈ పాపాత్ములను శిక్షించటానికి మానవాకారంలో వచ్చిన దైవదూతలు.) అంటే అందమైన ఆ యువకులను తమకు అప్పగిస్తే అసహజమైన తమ లైంగిక వాంఛను తీర్చుకుంటామన్నది వారి డిమాండులోని అంతరార్థం.

38. ఆ దైవదూతలు జిబ్రయీల్, మీకాయిల్, ఇస్రాఫీల్ అని అనబడుతోంది. ఆ పాపాత్ములు తమ దురుద్దేశంపై మొండికేయటం గమనించి దైవదూత జిబ్రయీల్ తన రెక్కను కొద్దిగా వారిపై ఝుళిపించారు. అంతే – వారి కనుగుడ్లు బయటికొచ్చేశాయి. కేవలం కంటిచూపు పోయిందని మరికొందరు అభిప్రాయపడ్డారు. మొత్తానికి ఆ పెద్ద విపత్తు రాకముందే లూత్ ఇంటి దగ్గర రగడ చేసిన అల్లరిమూకకు ఈ శాస్తి జరిగింది. ఆ

41 ఫిరౌనువారి వద్దకు కూడా హెచ్చరించేవారు వచ్చారు.[41]

وَلَقَدْ جَآءَ اٰلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾

42 కాని వారు మా సూచనలన్నింటినీ ధిక్కరించారు.[42] అందుచేత మేము వారిని మహాశక్తిమంతుడు, సర్వాధికారి పట్టు కున్నట్లే పట్టుకున్నాము.[43]

كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا كُلِّهَا فَاَخَذْنٰهُمْ اَخْذَ عَزِيْزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾

43 (ఓ ఖురైషులారా!) మీలోని తిరస్కారులు (గతించిన) ఆ తిరస్కారుల కంటే ఘనులా?[44] లేక పూర్వపు గ్రంథాలలో మీ కోసం (మినహాయింపు) ఏదయినా వ్రాయబడి ఉందా?[45]

اَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ اُولٰٓئِكُمْ اَمْ لَكُمْ بَرَآءَةٌ فِى الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾

విధంగా వాళ్లు అంధులుగానే తమ ఇళ్లకు చేరుకున్నారు. ఆ తరువాత యావత్తు జాతిని మట్టుపెట్టే పెద్ద శిక్ష వేకువజామున అమలుపరచబడింది. (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్).

39. అంటే ఎట్టకేలకు తప్పనిసరిగా రావలసిన శిక్ష – తిరుగులేని శిక్ష – రానే వచ్చింది. తమ ఆత్మలకు అన్యాయం చేసుకున్న దౌర్భాగ్యుల భరతం పట్టింది. **'ముస్తఖిర్'** (مُسْتَقِرٌ) అంటే స్థిరమైనది, నాశనం చేయకుండా వదలిపెట్టనిది అని అర్థం.

40. దివ్య ఖుర్‌ఆన్‌ను సులభతరం చేశామన్న విషయం ఈ సూరాలో పదే పదే గుర్తుచేయబడటం గమనార్హం. ఇది కూడా దైవానుగ్రహమే. కాబట్టి మనిషి దైవానికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవాలి. ఈ మహదనుగ్రహాన్ని మరువరాదు.

41. **'నుజుర్'** (النُّذُرُ) అనేది 'నజీర్' (హెచ్చరించేవాడు, భయపెట్టేవాడు) అనే పదానికి బహువచనం (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్). హెచ్చరించేవారు అంటే నరకాగ్ని యాతన గురించి, దైవాగ్రహం గురించి జాగరూకపరిచే దైవప్రవక్తలు అన్నమాట.

42. అంటే – దైవప్రవక్త హజ్రత్ మూసా (అలైహి) ఫిరౌనీయులకు చూపెట్టిన నిదర్శనాలన్న మాట. ఇవి మొత్తం తొమ్మిది నిదర్శనాలు. ఇవి ఇంతకు ముందు ప్రస్తావనకు వచ్చాయి.

43. అంటే – వారిని తుదముట్టించాము. ఆ శిక్ష అసాధారణ శక్తిమంతునిది. ఒకసారి ఆయన శిక్షా కొరడాను ఝుళిపించిన మీదట ఇక దాన్నుంచి బ్రతికి బట్టకట్టేవారెవరూ ఉండరు.

44. ముమ్మాటికీ కారు. అంటే ఓ అరబ్బులారా! మీలోని అవిశ్వాసులు పూర్వకాలపు

44 లేక "మేము గెలుపొందే వర్గం వాళ్ళము" అని వారు ధీమాను వ్యక్తపరుస్తున్నారా?"[46]

أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرٌ ﴿٤٤﴾

45 (బాగా తెలుసుకోండి) త్వరలోనే ఆ వర్గం ఓడిపోతుంది. వారు వెన్ను చూపి పారిపోతారు.[47]

سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾

46 పైగా వారికి వాగ్దానం చేయబడిన అసలు (పరాభవ) సమయమైతే ప్రళయమే. ఆ ఘడియ అత్యంత కఠినమైనది, చేదైనది.[48]

بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَأَمَرُّ ﴿٤٦﴾

అవిశ్వాసులకన్నా బలవంతులేమీ కాదు. వాళ్లు తమ తిరస్కారవైఖరి కారణంగా తుడిచిపెట్టబడినపుడు మీరేపాటి? దైవశిక్ష నుండి తప్పించుకోవచ్చని మీరు ఎలా అనుకుంటున్నారు?

45. **'జుబుర్'** (**الزُّبُرُ**) అంటే లోగడ ప్రవక్తలపై అవతరించిన ఆకాశ గ్రంథాలు లేక సహీఫాలు అని అర్థం. మరి ఆ ఆకాశ గ్రంథాలలో ఖురైషులు లేక అరబ్బులకు ప్రత్యేక రాయితీ ఏమైనా ఇవ్వబడిందా? వారెలా ఇష్టారాజ్యం చేసినా దేవుడు వారి జోలికి పోడని ఎక్కడైనా హామీ పత్రం రాయబడి ఉందా? (లేదు కదా!)

46. మందీమార్బలం రీత్యాగానీ, సంఖ్యాపరంగాగానీ తమను ఎదుర్కొనే ధైర్యం ఎవరికీ లేదని వారనుకుంటున్నారా? తమ సంఘటిత శక్తి తిరుగులేనిదన్న ధీమా వారికి ఉందా?

47. నిజానికి అది వారి బలుపు కాదు, వాపు మాత్రమే. వారి ధీమాలో పసలేదని తేలిపోయింది. బద్ర్ సంగ్రామంలో వారు ఘోరంగా ఓడిపోయారు. అంతేకాదు, చాలామంది అవిశ్వాస సైనికులు చావుతప్పి, కన్నులొట్టపోయి ఇంటిదారి పట్టారు.

కాని మరోవైపు ఆ యుద్ధ మైదానంలో మహాప్రవక్త (స) పరిస్థితిని చూడండి! ఆయన తన గుడారులో కడుదీనంగా తన ప్రభువును సహాయం కోసం వేడుకోసాగారు. కడకు హజ్రత్ అబూబకర్ (రజి) అక్కడికి వచ్చి "చాలు దైవప్రవక్తా (స)! తమరు ప్రభువు సన్నిధిలో ఎంతగానో విన్నవించుకున్నారు" అని చెప్పిన మీదట ఆయన (స) బయటికి వచ్చారు. ఆ సమయంలో ఆయన ఈ ఆయతునే పఠిస్తూ ఉన్నారు (బుఖారీ – తఫ్సీర్ ఇఖ్తరబతిస్సాఅతు సూరా).

47 నిశ్చయంగా అపరాధులు మార్గ విహీనులయ్యారు. యాతనకు గుర య్యారు.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾

48 ఏ రోజున వారు తమ ముఖముల ఆధారంగా అగ్నిలోకి ఈడ్చబడతారో (ఆ రోజు) "నరకాగ్ని తాకిడి రుచిచూడండి"[49] (అని వారితో అనబడుతుంది).

يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾

49 నిశ్చయంగా, మేము ప్రతి వస్తువును ఒక (నిర్ణీత) 'విధి' ప్రకారం సృష్టిం చాము.[50]

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

50 మా ఆజ్ఞ ఒక్కటి చాలు (అది అమల్లోకి రావటం అనేది) రెప్పపాటు కాలంలో జరిగిపోతుంది.

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾

51 మేము (గతంలో) మీలాంటి వారి నెందరినో తుదముట్టించి ఉన్నాము.[51] మరి (దీని ద్వారా) నీతిని గ్రహించే వాడె వడైనా ఉన్నాడా?

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ ﴿٥١﴾

48. అంటే – యుద్ధంలో వారు వధించబడటం, ఖైదీలుగా పట్టుబడటంతో సరిపోలేదు. దీనికన్నా కఠినమైన శిక్షలు, ఘోర అవమానాలు వారికి తీర్పుదినాన ఎదురు కానున్నాయి. దేవుడు వారికి చేసిన ఈ వాగ్దానం తప్పక నెరవేరుతుంది. **'అద్‌హా'** (**أدْهَىٰ**) అంటే తీవ్రంగా పరాభవం పాలుచేసేది అనీ, **'అమఱ్రు'** (**أمَرُّ**) అంటే అత్యంత చేదైనది అని అర్థం.

49. **'సఖర్'** (**سَقَر**) కూడా నరకంలోని పేర్లలో ఒక పేరు. అంటే దాని వేడిని, శిక్షా తీవ్రతను చవిచూడండి.

50. ఈ ఆయతు ఆధారంగా, ఇంకా ఇటువంటి ఇతర ఆయతుల ఆధారంగా ధర్మవేత్తలు, ఇమాములు దేవుని విధివ్రాతకు సంబంధించి ఒక నిర్ధారణకు వచ్చారు. అదేమంటే, విశ్వంలోని సమస్త వస్తువులను సృష్టించకముందే వాటికి సంబంధించిన విధివ్రాత గురించి దైవానికి తెలుసు. ఆయన అందరి విధిని నిర్ధారించాడు. ఈ

52 వీళ్ళు చేసినదంతా కర్మల పత్రాలలో నమోదై ఉంది.[52]

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾

53 (అలాగే) ప్రతి చిన్న పెద్ద విషయం వ్రాయబడి ఉంది.[53]

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُّسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾

54 నిశ్చయంగా మాపట్ల భయభక్తులు కలవారు (స్వర్గ) వనాల, సెలయేరుల మధ్య ఉంటారు.[54]

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾

55 సర్వశక్తుడు అయిన రాజాధిరాజు (అల్లాహ్) దగ్గర[55] సత్యంతో కూడిన, గౌరవప్రదమైన సదస్సులో ఉంటారు.[56]

فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِندَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

ఆయతు ద్వారా దైవప్రవక్త సహచరుల కాలం చివర్లో ఉనికిలోకి వచ్చిన 'ఖదరియ వర్గం' భావాలు కూడా ఖండించబడ్డాయి (ఇబ్నె కసీర్).

51. అంటే సత్యతిరస్కారం విషయంలో గతకాలపు అవిశ్వాసులు కూడా మీలాగే మహా ఘటికులు. ఓ పట్టాన లొంగని వారు. కాని మేము వాళ్ళను సమూలంగా తుడిచి పెట్టాము (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్).

52. మరో అర్థం ప్రకారం 'లౌహె మహ్‌ఫూజ్'లో నమోదై ఉంది.

53. అంటే వారు చెప్పింది, చేసింది, అంతా రికార్డు చేసి ఉంచాము. ప్రతి చిన్నమాట, ప్రతి చిన్నాపెద్ద పని అంతా భద్రంగా ఉంది.

54. ఇక్కడి నుంచి సజ్జనుల స్వర్గసుఖాల ప్రస్తావన వచ్చింది. వారు స్వర్గంలోని వివిధ ఉద్యానవనాలలో, కాలువలలో తమకు మనసైన వాటిని పొందవచ్చు.

55. ఆయన తిరుగులేని సామ్రాట్టు. ఆయన మాటకు, అధికారానికి ఎదురు చెప్పే వారెవరూ ఉండరు. ఆయనపై ఒత్తిడి తీసుకువచ్చే వారు కూడా ఎవరూ ఉండరు. అటువంటి సర్వోన్నత ప్రభువు తరఫున విశ్వాసులకు ఈ గౌరవ పురస్కారం లభిస్తుంది.

56. **'మఖ్‌అది సిద్‌ఖిన్'** (مَقْعَدِ صِدْقٍ) అంటే గౌరవంతో కూడిన సదస్సు లేదా సత్యానికి ప్రతీక అయిన సదనం అన్న అర్థాలు వస్తాయి. ఆ సదనంలో నీతిమాలిన మాటలుగానీ, వ్యర్థ విషయాలుగానీ ప్రస్తావనకు రావు.